

BARTHA GUSZTÁV

CSENGŐJÁTÉK

Csingilingi-ingi...

Giligalang-alang...

A bejáratú ajtó rézcsengettyűje, hol csengőként csilingelt, hol öblös kolompként galangolt a kocsmahelységbe betérő vagy távozó vendégek feje fölött. A harang kong-zúg, a vekker cseng-bong, de hogy egy kellemes hangú, vidám csiling-giliglésre szánt rézcsengettyű mért adta fejét kétszólamúságra!?

A fiatalember kérdezett:

– Gyári hibás? Az ajtónyitás svungja hangolja? Megbabrálták?

– Vigyázat! – emelkedett fel Áron székéről résnyre, mint mindig, ha fontosnak hitte közlendőjét. – Az elhamarkodott vélemény sok olyan vizet felzavart már, amiről utóbb kiderült, hogy pocsolya. Igaz, ezt nem én mondom: az öreg mondta.

A zöld csokornyakkendő, sűrűszakós, fehérbajszos szikár öregúr némi ajtó előtti tétovázás után lépte át első ízben a Temető út sarki kocsmájának a küszöbét, s az alkalmi vendégek rossz szokása szerint, a pult mellett kortyolgatta el pohár vörösborát.

– Süket hallhatja, vak láthatja, hogy ez itt nem olyan hely! – bizonygatta Áron, miután széknycorgatva elhúzódott a függönyrezen beszüremelő fénysugár útjából. A befüggönyözött ablakok előtt álló asztalokon zöldkockás volt a terítő, és nem hiányzott róluk a váza, csak a vázákból a virág.

A fiatalember körbefuttatta szemét a teremben.

Az ivóhelység valóban nélkülözte a csődberoggyant urak részeg gajdolását és a lébecoló hölgyek bájvigyorát. Tévékészülék nem sugárzott reklámokat az italtolpc fölött, s a fülsiketítő zenebonának is híján volt a kocsmá. S még valaminek. De hogy most pontosan minek...

– Egy pohár bor mellett a kedves vendég záróráig elmeditálhat az emberi élet forgandóságán – bizonygatta Áron, és székén hátradőlve leste szavai hatását. – Egyszer fent, máskor lent, hihíhi!

– A sors forgandóságán... – hebegte a fiatalember.

– Pokolba a sorssal!

A fiatalember bólintott, türelmesen bólogatott. A kocsmá csendjének

valóban súlya van. Ha nem bírja el a kedves vendég, az asztalon könyöklő keze megbicsaklik, feje előre billen, és már alszik is a kedves vendég.

A zöld csokornyakkendős, szürkezakós, fehérbajszos szikár öregúr, ha nem volt foglalt, a sarokban lévő asztalhoz ült, s obligát vörösborát szürcsölgetve figyelmesen hallgatott. Ritkás ősz haja meg-megcsillant a félhomályban.

– Ezüstösen, na! – dobolt Áron mind szaporábban bütykös ujjaival az asztal lapján. – De ha megszólalt, olyanokat mondott, hogy na.

A csapos a pult mögött (aki két rendelés között, újságot olvasott vagy keresztretjvénnyt fejtett) váratlanul kétrét görnyedt és nagyokat szippantott a kocsmá levegőjéből. Szeme kiguvadt, sárgás arcbőre elsápadt... Tisztára, úgy nézett ki, mint... mint aki először lát közelről csillagot.

– Szívbeteg?

– Csalódott a tulajban – súgta Áron, miközben vasmunkán edződött ujjaival a fiatalember elé pöckölgette üres borospoharát –, nem adta hozzá a lányát. Meg csatagosak az álmai, tudod, és ez egy idő után kurvára sorvasztó tud lenni! Az ember élete nem sziget és nem is óceán... Ezt nem én mondom: az öreg mondta.

Giligalang-alang...– szólalt meg váratlanul a csengettyű, és a délutáni verőfény, a sarkig kitárt ajtón át, parazsat hintett a sziürke járólapokra; pillák alatt szétterítette a teremben az útszéli hársfák virágillatát. Áronról kiderült, hogy égkék szembogara véraláfutásos vizenyőn ül, s hogy a feje sem teljesen tar, halántékán rőtes-őszes haj pihézik. A csaposról meg az, hogy asztmás. Jól hallhatóan sípolt a tüdeje, miközben elrakta a pulton szerteheverő újságait és tiszta pohár után nyúlt.

A fiatalember ide-oda kapkodta a tekintetét. A sors nem sziget és nem is óceán... Áron könnyezett. A fény bántja a szemét vagy az ital sír benne? A csapos tüszögött. Áron nagy potyaleső, egy-két pohár borért az ördögöt jóllakatná szóval. A csapos mutató- és a hüvelykujján szétmázolt takony csillogott. Nem véletlenül nem lett övé a kocsmá...

– Nem ivott a halállal áldomást. Én se – próbált a fiatalember gondolataihoz félni Áron, mert hogy rossz irányba cikáztak, azt biztos.

A zöld csokornyakkendős, szürkezakós, fehérbajszos szikár öregurat a temetőkapun bemenni a Temető soron lakók sem látták, de annak, hogy szerda és vasárnap délutánonként kisétál a temetőből, sokan szemtanúi voltak. A sárgaszínű lakkcipője már-már vidáman kopogott a betonjárdán. Az sem kizárt – Áron szerint –, ha akarja az öreg, elég lett volna ujjaival egyet csettintenie, hogy három grádicsfok magasan, a kocsmáajtó előtt találja

magát. A lépcsőfeljáró tetején néha elidőzött, szemöldök összehúzva végig-végigfuttatta tekintetét a fekete fejfás sírhantokkal vegyes, andezitből, márványból készült síremlékek párhuzamosan futó sorain.

A fiatalember háttal ült a bejáratnak. S csak akkor nézett hátra, miután jobbájával, szájuknál fogva, összecsapott a két poharat és felállt, hogy kikérje az újabb kört. De nem az ajtóban álló, retiküljében kotorászó, gyászruhás özvegyasszonyon akadt meg a szeme, egyiken, a sírlátogatások után a kocsmába be-betérő, lassú halálra ítélt özvegyasszonyok közül, akik első ránézésre ugyan úgy tűnhettek ötvenöt, mint hetven évesnek. Nem. Tekintete az úttest túloldalán, a temető drótkerítése mögött a sírok között bóklászó, neveket, évszámokat olvasgató farmeres, sárgapólós, fekete válltáska sovány fiatalembert követte.

– A sejtosztódás a létminimum, ami alatta van, halott. Ezt nem én mondom...– próbálta önmagára terelni a fiatalember figyelmét Áron. – Fél életen keresztül villany- és gázhegesztőként dolgoztam. Egy helyen. Érted! Sok szakí beledőglött idő előtt a sorvasztó melóba! Amint látod, én megvagyok! Érted?!

A fiatalember nem bólintott, bólogatott türelmesen.

A fiatalember percekig állt mozdulatlanul.

Egy éve még arról tanult, hogy az anyag elektronokból és atommagokból áll, az atommag protonokból és neutronokból. Tavaly ősztől azt tanulja, hogy hogyan kell a gerendába beverni a szeget, türelmesen bólogatni a mesterek előtt. Jézus is ács volt. Igen. Csakhogy tanulás helyett nem a temetőben csavargott.

A fiatalember Áronra nézett. Felülnézetből ugyanúgy lehetett ötvenöt éves, mint hetven. Az utcában lakott, a sírok között nőtt fel; játszott háborúsdit, bújócskázott pajtásaival. Tizenhárom éves korában kis híján maga alá temette egy rosszul rögzített sírkő. Szerencsére, megúsza lábtöréssel.

Szerencsés emberre nem dől sírkő.

Az özvegyasszony végre megtalálta, amit keresett. Szájszögletben bujkáló mosollyal, finomkodó mozdulattal helyezte az öt hrivenyes papírpénzt a pultra. A visszajáró aprópénzhez nem pukedlizett, összemarkolta és a hónalja alatt szorongatott retiküljébe gyömösölte. A kézbe fogott pohárka vodkát ellenben, olyasformán takargatta, óvta bal kezével, mint szélben a gyertyalángot. Így hátrált el a pulttól, fordult meg lassan; csoszogott a legközelebb álló asztalhoz, de mielőtt helyet foglalt volna, hangtalan szájmozgással oda-köszönt Áronnak, majd... majd a sarokban álló üres asztalnak.

A fiatalember ujjai közül kicsusszantak a poharak, s a járólapon szerte-fröccsent üvegszilánkokon pillák alatt kikristályosodott a délutáni verőfény. Nem kért bocsánatot. Felmarkolta az asztalon heverő mobiltelefonját, fekete színű, vállszijjas iskolatáskáját és az asztalt megkerülve, a pulthoz sietett. Fizetett. Farmernadrágja zsebéből a pultra rakta összes maradék pénzét.

– Ennyi – mondta végül.

A csapos kelletlenül nyúlt a pénz után: vagy az eltörött poharak ellenértékét kevesellte, vagy azt sajnálta, hogy elvesztett egy reménybeli törzsvendéget.

A fiatalember elindult a kijárat felé.

A fiatalember mögött valaki becsapta az ajtót.

Csingilingi-ingi... Giligalang-alang... – cifrázta a csengőjáték.

